

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον οριστικό χαρακτήρα του διακανονισμού και τη σύσταση ασφαλειών»

(97/C 56/01)

Στις 21 Ιουνίου 1996, και σύμφωνα με το άρθρο 100Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 16 Οκτωβρίου 1996, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Donovan.

Κατά την 339η σύνοδο ολεμέλειας, της 30ης και 31ης Οκτωβρίου 1996 (συνεδρίαση της 31ης Οκτωβρίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Οι πληρωμές (σε εθνικό και, κυρίως, σε διεθνές επίπεδο) στηρίζονται ολοένα και περισσότερο στις τεχνολογικές καινοτομίες. Καθιερώθηκαν συστήματα συμψηφισμού πληρωμών. Η αύξηση των ποσών στις συναλλαγές μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και η ταχύτητα με την οποία πραγματοποιούνται οι συναλλαγές αυτές, πολλαπλασιάζουν τους κινδύνους. Τι πρέπει να γίνει σε περίπτωση αφερεγγυότητας ή πτώχευσης ενός από τους συμμετέχοντες στο σύστημα; Πότε μια πληρωμή καθίσταται οριστική; Σε ποίο βαθμό επηρεάζεται μια ασφάλεια που παρέχεται σε συνάρτηση με τη συμμετοχή — π.χ. ως εγγύηση για τον καταμερισμό αδυναμίας πληρωμής/ζημίας — σε συστήματα πληρωμών, ιδίως σε ένα σύστημα συμψηφισμού, σε περίπτωση που κινηθεί διαδικασία αφερεγγυότητας κατά του παρέχοντος την ασφάλεια;

2. Ο πολυσύνθετος χαρακτήρας των εν λόγω συστημάτων πληρωμών, τα ποσά που μεταβιβάζονται και η έλλειψη διαφάνειας των συστημάτων συμψηφισμού όσον αφορά το ύψος του χρέους ενός από τους συμμετέχοντες σε μια δεδομένη στιγμή, δικαιολογούν το γεγονός ότι έκθεση των διοικητών των κεντρικών τραπεζών της Ομάδας των Δέκα Χωρών της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (ΤΔΔ) [Έκθεση Lamfalussy⁽¹⁾] φτάνει μέχρι του σημείου να κάνει λόγο για «συστημικούς κινδύνους», δηλαδή για φαινόμενο αλληλουχίας των συναλλαγών (επίδραση «ντόμινο») το οποίο — εάν τυχόν απαιτηθεί η μετατροπή των υποχρεώσεων από καθαρές σε ακαθάριστες —

επιφέρει καταγισμό αφερεγγυοτήτων που κλιμακώνεται με την κατάρρευση μιας κεφαλαιαγοράς.

3. Στόχος της πρότασης οδηγίας είναι να περιορισθούν στο ελάχιστο οι προαναφερθέντες κίνδυνοι δια της εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών, κατά τρόπο ώστε να εξασφαλισθούν τα εξής:

— η νομική ισχύς των συμφωνιών συμψηφισμού και η εκτελεστότητά τους κατά παντός πιστωτού, σε περίπτωση αφερεγγυότητας·

— η εκτελεστότητα των ασφαλειών που παρέχονται σε συνάρτηση με τη συμμετοχή σε ένα σύστημα πληρωμών·

— η εκτελεστότητα των ασφαλειών που παρέχονται για λόγους νομισματικής πολιτικής, προκειμένου να διαμορφωθεί κατ'αυτόν τον τρόπο το αναγκαίο νομοθετικό πλαίσιο για τη νομισματική πολιτική της μελλοντικής Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

3.1. Η οδηγία αποσκοπεί, επίσης, στο να διευκολύνει την ενοποίηση των τραπεζικών δικτύων των κρατών μελών, καθώς και στο να προετοιμάσει το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Επιπλέον, προβλέπει την άρση των φραγμών που παρακωλύουν τη διενέργεια πληρωμών στην εσωτερική αγορά, με στόχο οι διασυνοριακές συμφωνίες πληρωμών να καταστούν αποτελεσματικότερες και να μειωθεί το κόστος λειτουργίας τους.

(1) Έκθεση της επιτροπής διατραπεζικών σχεδίων των κεντρικών τραπεζών της Ομάδας των Δέκα, ΤΔΔ, Βασιλεία, Νοέμβριος 1990.

4. Πρέπει να επισημανθεί ότι πρόκειται για σχέδιο οδηγίας. Η Επιτροπή δεν επιζητεί τόσο την καθιέρωση ενιαίας νομοθεσίας όσο την επίτευξη ορισμένων στόχων και συγκεκριμένα των εξής:

- η νομική ισχύς του συμψηφισμού πληρωμών πρέπει να αναγνωρίζεται σε όλες τις σχετικές νομοθεσίες και να έχει δεσμευτικά αποτελέσματα έναντι τρίτων·
- οποιαδήποτε εντολή πληρωμής πληροί τους κανόνες του συστήματος πρέπει να έχει αμετάκλητο χαρακτήρα·
- οι διαδικασίες αφερεγγυότητας δεν πρέπει να έχουν αναδρομικά αποτελέσματα επί των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμμετεχόντων στα συστήματα συμψηφισμού: η εφαρμοστέα νομοθεσία περί αφερεγγυότητας όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που συνδέονται με την άμεση συμμετοχή σε ένα σύστημα πληρωμών, σε περίπτωση κίνησης διαδικασίας αφερεγγυότητας κατά ενός συμμετέχοντος στο εν λόγω σύστημα, πρέπει να καθοριστεί σαφώς·
- οι παρεχόμενες ασφάλειες πρέπει να διαχωρίζονται από τις συνέπειες που έχει η εφαρμογή της διαδικασίας αφερεγγυότητας του κράτους μέλους ενός αφερέγγυου συμμετέχοντα.

5. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικροτεί την παρούσα πρόταση πρώτον λόγω της σημασίας της για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενόψει της προετοιμασίας της τρίτης φάσης της ONE, και δεύτερον, και σημαντικότερο, λόγω της σπουδαιότητας ενός συστήματος πληρωμών της ΕΕ για την οικονομική σταθερότητα και, επομένως, για την απασχόληση.

6. Η ΟΚΕ προτείνει τις ακόλουθες τροποποιήσεις επί του κειμένου της πρότασης οδηγίας:

6.1. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι τα συστήματα πληρωμών και τα συστήματα διακανονισμού χρεογράφων συνδέονται συχνά μεταξύ τους, δεν κρίνεται σκόπιμο να ληφθούν μέτρα μόνο για την εκτελεστότητα του συμψηφισμού, για την αποφυγή αναδρομικών αποτελεσμάτων και για τον οριστικό χαρακτήρα του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών, και να μην διασφαλισθεί ανάλογη προστασία όσον αφορά τα συστήματα διακανονισμού χρεογράφων.

Η εφαρμογή της οδηγίας θα πρέπει λοιπόν να τροποποιηθεί στις περιπτώσεις που είναι αναγκαίο ώστε να περιλαμβάνει τα συστήματα διακανονισμού χρεογράφων, ιδίως όσον αφορά τον «κανόνα της ώρας μηδέν», τις διατάξεις περί αναδρομικών αποτελεσμάτων και τον αμετάκλητο/οριστικό χαρακτήρα του διακανονισμού.

6.2. Στο Άρθρο 1, να προστεθούν τα εξής: «οποιοδήποτε νόμισμα, Ecu και Εύρο».

6.3. Στο Άρθρο 2(α) θα πρέπει να συμπεριληφθούν και οι μερικώς συμμετέχουσες τράπεζες (τράπεζες οι οποίες προβαίνουν σε μερική εκχώρηση των δανειακών απαιτήσεων που έχουν κατά του αρχικού οφειλέτη σε μια άλλη τράπεζα) διότι, ειδάλλως, θα υπάρξει «κενό» όσον αφορά την προστασία από συστημικές συνέπειες, λόγω του μη συνυπολογισμού σχέσεων όπως εκείνες που συνάπτονται μεταξύ ανταποκριτριών τραπεζών (τράπεζες που έχουν ανταλλάξει καταλόγους εγκεκριμένων υπογραφών ή και κωδικών, ή που έχουν συμφωνήσει ανταλλαγή υπηρεσιών, ή/και διατηρούν αλληλόχρεους λογαριασμούς) και μερικώς συμμετεχουσών τραπεζών, δηλαδή στην περίπτωση της επονομαζόμενης «έμμεσης» προσχώρησης/συμμετοχής σε συστήματα πληρωμών.

6.4. Το Άρθρο 2(β) μπορεί να διαγραφεί, συνεπεία της ως άνω προτεινόμενης τροποποίησης του Άρθρου 2(α).

6.5. Στο Άρθρο 2(ιβ), ο ορισμός της «ασφάλειας» πρέπει να περικλείει το σύνολο των διαφόρων νομίμων πρακτικών που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού.

6.6. Στα Άρθρα 3 έως 7, να διαγραφεί το επίθετο «άμεση» (συμμετοχή) και το επίρρημα «άμεσα», τα οποία δεν είναι πλέον αναγκαία, λόγω της ως άνω προτεινόμενης τροποποίησης του Άρθρου 2(α).

6.7. Όσον αφορά τα Άρθρα 5, 6 και 7, κάθε υποκατάστημα πιστωτικού ιδρύματος χώρας εκτός ΕΕ το οποίο λειτουργεί εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνιστά πιστωτικό ίδρυμα κατά την έννοια του κοινοτικού δικαίου. Η Επιτροπή πρέπει να λάβει τα αναγκαία μέτρα, ούτως ώστε τα Άρθρα 5 και 6 να ισχύουν για τα εν λόγω υποκατάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τη νομοθεσία περί αφερεγγυότητας που ισχύει στη χώρα εκτός ΕΕ στην οποία εδρεύει το πιστωτικό ίδρυμα.

6.7.1. Στο πλαίσιο της διαρκώς αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης των οικονομιών, τα πιστωτικά ιδρύματα χωρών εκτός ΕΕ που δεν διαθέτουν κάποιο υποκατάστημα εντός της Κοινότητας πρέπει να δύνανται να συμμετέχουν στα κοινοτικά συστήματα πληρωμών και διακανονισμού χρεογράφων, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν την εφαρμογή των Άρθρων 5, 6 και 7.

6.8. Το κείμενο του Άρθρου 7 χρίζει αναθεώρησης, κατά τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στο πνεύμα των τροποποιήσεων που προτείνονται ανωτέρω όσον αφορά τον ορισμό της ασφάλειας στο Άρθρο 2(ιβ). Η χρήση των όρων που σχετίζονται με τη «σύσταση» ασφαλειών δεν αντικατοπτρίζει το ευρύ φάσμα των νομίμων πρακτικών που χρησιμοποιούνται για την παροχή ασφαλειών.

7. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει στα πλαίσια διεθνών οργανισμών τι πρέπει να γίνει για την αποτροπή των συστημικών κινδύνων σε παγκόσμια κλίμακα.

Βρυξέλλες, 31 Οκτωβρίου 1996.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS